

[Handelsministeren.]

skiner har været en nødvendig forudsætning for den øgede industrieksport og for en rationalisering, der kunne modvirke den øgede konkurrence, som liberaliseringen har medført.

Det er navnlig på forbrugsvareområdet, de senere års liberalisering og kvotaforhøjelser har gjort sig gældende, og forbrugsvareimporten er steget ca. 500 mill. kr. i det sidste par år eller en stigning på mere end 25 pct., der kun for en ringe dels vedkommende skyldes personbilimporten, som i den seneste tid ikke ligger meget højere end i 1961. Der kan ikke være tvivl om, at befolkningen har benyttet de friere importforhold til at sikre sig et mere varieret vareudvalg. Det er sikkert en gunstig udvikling for forbrugerne, men den har medført øgede valutaudgifter, der viser, at det er berettiget at gå gradvis til værks.

Valutaloven i sin nuværende form har således fortsat vist sig at være et egnet instrument til afvikling af den gældende midlertidige importregulering. Det har også vist sig hensigtsmæssigt gennem lovens myndigheder at kunne foretage denne afvikling uden urimelige konkurrencevilkår for dansk produktion. Loven har derfor stadig betydning, og det er min hensigt som hidtil at administrere loven, således at afviklingen kan ske kontinuert gennem halvårslige udvidelser af frilisten, efterhånden som liberalisering af de pågældende varer gennem forudgående gradvis forøgelse af bevillingsudstedelsen lader sig gennemføre uden alvorlige skadelige virkninger på den danske produktion, samtidig med at hensynet til forbrugerinteresserne tilgodeses.

Loven har desuden handelspolitisk betydning, idet handelen med landene uden for frilisteområdet forudsætter en nøjere regulering af importen.

De i medfør af valutaloven fastsatte bestemmelser om overførsel af betalinger til og fra udlandet og om kapitaloverførelser blev i 1961 lempet. Disse lempelser har i den forløbne tid vist sig nyttige og har ført til større smidighed i afviklingen af valutaoverførelser. Jeg vil fortsat tilstræbe en forenkling af bestemmelserne på dette område. Reglerne for kapitaloverførelser er imidlertid på en række områder endnu ret restriktive. Det er mit håb, at der inden

for længe er sket en sådan tilpasning af forholdene på det danske kapitalmarked, at en vis lempelse i reglerne for import af kapital skulle blive mulig.

De restriktioner, som har været gældende i medfør af valutaloven, er i den forløbne periode blevet lempet væsentligt og vil yderligere blive det fremover, men loven er fortsat en nødvendig ramme for vor samhandel med udlandet, hvorfor jeg har fundet det rimeligt at foreslå den gældende valutlov forlænget indtil 31. december 1965.

Jeg skal hermed tillade mig at anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og villige behandling.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg har den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om salg af skind og huder ved offentlig auktion.

I forhold til den nugældende lov indeholder forslaget kun den ændring, at fritagelse for betaling af auktionsafgift udvides til også at omfatte udenlandske skind og huder af pelsdyr og husdyr.

Pelsdyravlerne i de nordiske lande arbejder på at rationalisere pelsauktionerne, og da det for de danske pelsavlere er vigtigt, at der ikke gælder strengere afgiftsbestemmelser i Danmark end i de øvrige nordiske lande, har jeg fundet det rigtigt at fremsætte dette lovforslag.

Idet jeg i øvrigt henviser til dets bemærkninger, skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings villige behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Her ved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ministres ansvar.

Jeg skal i hovedsagen begrænse mig til nogle bemærkninger om baggrunden for forslaget og om de principper, der er lagt til grund ved dets udformning.

Som bekendt indeholdt allerede grundloven af 1849 en udtalelse om en nærmere bestemmelse af ministrenes ansvar ved særlig lov. Der er i tiden derefter gjort talrige forsøg på at gennemføre en sådan lov. Først i 1939 lykkedes det at få en lov vedtaget, men denne trådte ikke i kraft. Spørgsmålet blev genoptaget under forhandlingerne i forfatningskommissionen af 1946, men under de afsluttende forhandlinger i denne kommission var der enighed om, at en del

[Justitsministeren.]

af begrundelsen for en særlig ministeransvarlighedslov ville falde bort, når man fik en ombudsmandsordning, og at det derfor ikke kunne anses for påkrævet at søge en sådan lov gennemført. Under grundlovsforslagets behandling i folketinget i 1953 blev spørgsmålet ikke rejst fra nogen side.

I 1959 nedsatte regeringen en kommission til nærmere undersøgelse og overvejelse af problemerne i forbindelse med ministres ansvar. 12 af de 13 medlemmer af kommissionen, der afgav sin betænkning i 1962, udtalte i deres indstilling, at de anså det for rigtigst ikke at søge en særlig ministeransvarlighedslov gennemført.

Denne indstilling er resultatet af en vurdering foretaget på grundlag af juridisk og administrativ sagkundskab. Regeringen har naturligvis været klar over, at andre synspunkter end juridiske og administrative kunne inddrages i overvejelserne af, om en særlig ministeransvarlighedslov bør gennemføres. Det var på denne baggrund, at den højtærede statsminister i sin redegørelse i det høje folketing ved dettes åbning i oktober 1962 udtalte, at regeringen var rede til at deltage i yderligere overvejelser af spørgsmålet på grundlag af det materiale og den argumentation, som indeholdes i betænkningen, og sådanne yderligere synspunkter, som måtte blive fremført. Og på linje hermed erklærede statsministeren under den følgende åbningsdebat, at regeringen var villig til at medvirke til, at en særlig ministeransvarlighedslov blev gennemført, hvis et juridisk holdbart og forsvarligt grundlag kunne findes.

I det foregående folketingsår fremsattes som bekendt lovforslag om ministeransvar dels af medlemmer af partierne venstre og det konservative folkeparti, dels af partiet de uafhængiges folketingsgruppe. Disse forslag blev undergivet 1. behandling i det høje folketing og behandlet i et folketingsudvalg, der imidlertid ikke nåede at afslutte sit arbejde inden folketingsårets udløb.

Såvel i det høje ting som i folketingsudvalget har jeg anført en række indvendinger imod forslagene. Disse indvendinger angår imidlertid ikke i væsentligt omfang principielle forfatningspolitiske spørgsmål, men er overvejende af juridisk karakter. Dette

betyder ikke, at indvendingerne er formelle eller uvæsentlige. De vedrører bl. a. så centrale spørgsmål som fastlæggelsen af forholdet mellem ministeransvarlighedslovens regler og reglerne i anden lovgivning samt spørgsmål om nærmere præcisering af ansvarsbestemmelseres rækkevidde og om, hvilke hensyn der herved bør tages til ellers anerkendte og væsentlige principper i strafferet og erstatningsret. Indvendingerne er af en sådan karakter, at det efter regeringens opfattelse ikke ville være teknisk muligt at tilgodese dem ved udformning af ændringsforslag til de fremsatte lovforslag.

På denne baggrund har regeringen fundet det rigtigst at udarbejde og fremsætte det foreliggende lovforslag.

Jeg skal derefter omtale nogle af de principper og synspunkter, der er lagt til grund ved lovforslagets udarbejdelse.

Det er betragtet som vigtigt, at den særlige ministeransvarlighedslov bliver udformet således, at den på udtømmende måde gør op med ministres retlige ansvar. Dette kan dog ikke ske, uden at forslaget ligesom tidligere forslag indeholder regler, der alene er henvisninger til de almindelige ansvarsregler, navnlig i straffeloven og i erstatningsretten.

I forbindelse hermed vil jeg gerne fremhæve, at det har været et væsentligt synspunkt ved forslagens udarbejdelse, at disse almindelige regler bør gælde for ministre, for så vidt der ikke ses at foreligge et behov for at opstille særregler, eller der ikke kan gives sådanne særregler en juridisk forsvarlig udformning.

Ved forslagens udformning er spørgsmålene om ministres ansvar som forvaltningschefer og ansvaret vedrørende deres forhold over for folketinget tillagt særlig betydning. Den forfatningspolitiske udvikling har for længst placeret disse to ansvarsspørgsmål som de centrale, medens man ved de ældre lovforslags udarbejdelse betragtede spørgsmålet om ministres ansvar for deres virksomhed i statsrådet som et hovedspørgsmål.

Lad mig endelig nævne, at der er lagt vægt på at skabe klarhed med hensyn til forholdet mellem forslagens selvstændige regler og de regler i anden lovgivning, hvortil forslaget henviser.

Med hensyn til det nærmere indhold af forslaget kan jeg i hovedsagen indskrænke

[Justitsministeren.]

mig til at henvise til de bemærkninger, der ledsager forslaget. Jeg skal blot fremhæve nogle få hovedpunkter.

§ 1 fastlægger lovens område som ministres ansvar for deres embedsførelse, d. v. s. det ansvar, med hensyn til hvilket afgørelsen henhører under rigsretten.

I øvrigt er forslaget opdelt således, at §§ 2-7 angår strafansvaret og § 8 erstatningsansvaret.

Medens § 8 indskrænker sig til at slå fast, at de almindelige regler om erstatning for skade forvoldt af personer i statens tjeneste også gælder med hensyn til erstatningsansvar i anledning af ministres embedsførelse, indeholder §§ 2-7 om strafansvar væsentlig selvstændige regler. Der er navnlig grund til at pege på § 3 og § 4. § 3 præciserer i tre henseender ministrenes ansvar for medvirken til tjenestemænds og andre underordnede handlinger; principiel interesse knytter sig navnlig til § 3, nr. 3, der fastslår, at en minister er ansvarlig for en underordnet handling, hvis han har undladt at forebygge handlinger af den pågældende beskaffenhed ved i rimeligt omfang at føre tilsyn og fastsætte instrukser. Dette svarer til, hvad der i dag er almindelig anerkendt praksis, således at ansvarets omfang varierer efter sagernes art, ministeriernes størrelse og organisatoriske forhold. Det er f. eks. givet, at ministerens ansvar er et andet ved handlinger foretaget af en overordnet tjenestemand i et departement end ved handlinger foretaget af en tjenestemand i et direktorat eller i den lokale administration. § 4 indeholder i stk. 1 den generelle regel, at en minister straffes, hvis han tilsidesætter sine embedspligter, og dette gælder med hensyn til både pligter, der følger af grundloven eller anden lovgivning, og pligter, der i øvrigt følger af ministerstillingsens beskaffenhed. I stk. 2 fastslås specielt, at en minister straffes, hvis han giver folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under folketingets behandling af en sag fortier oplysninger, der er af væsentlig betydning for tingets bedømmelse af sagen.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om rigsretten.*

Baggrunden for forslaget er, at rigsretten over for justitsministeriet har peget på, at enkelte bestemmelser i rigsretsloven har en sådan udformning, at de under en eventuel rigsretssag vil kunne medføre, at sagsbehandlingen kompliceres på uheldig måde.

Forslaget er af meget begrænset rækkevidde og indeholder ikke bestemmelser af væsentlig principiel betydning. Det foreslås at klargøre bestemmelsen i § 4 om de funktioner, der påhviler rigsrettens næstformand. I § 60 foreslås de gældende regler om oplæsning og vedtagelse af protokollater vedrørende afhøringer i rigsretten ophævet. Endelig skal nævnes, at det foreslås at ophæve bestemmelsen i § 62, hvorefter rigsretsdøm i almindelighed skal afsiges allerede i det retsmøde, hvor rettens forhandlinger sluttes.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg anbefale dette til det høje tings velvillige behandling.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte to lovforslag vedrørende den kommunale indkomstbeskatning:

1) *Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v. og*

2) *forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen. (Om erhvervsskattens ophævelse).*

Det første lovforslag går ud på en forlængelse i et år af den i 1959 gennemførte og i 1962 forlængede afløsningsordning for erhvervsskatten i 9 større byområder og af den ligeledes i 1959 gennemførte og i 1962 forlængede fiksering af de udligningstilsvær, der af Frederiksberg og Gentofte kommuner betales til København.

Afløsningsordningens indførelse i 1959 stod, som det vil være det høje ting bekendt, i forbindelse med, at erhvervsskatten fra og med skatteåret 1959-60 blev ophævet inden for 9 nærmere angivne byområder. Som erstatning for den ophævede erhvervsskat blev der pålagt omegnskommunerne et årligt tilsvarsbeløb til vedkommende centralkommune. De samlede tilsvær udgør